

Wymagania edukacyjne z języka polskiego: klasa 4

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował podstawowych wiadomości z fleksji, składni, fonetyki, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o niskim stopniu trudności: nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania,
- nie odnajduje w tekście podanych informacji,
- wypowiada się niepoprawnie pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych oraz nie wyznacza granicy zdania.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje przy pomocy nauczyciela,
- czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, często bez odpowiedniej intonacji,
- nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów, ale podejmuje próby ich odbioru ,
- z pomocą nauczyciela opowiada o bohaterach literackich oraz redaguje ramowy plan wydarzeń poznanych utworów,
- ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem zdań,
- popełnia błędy językowe, stylistyczne, logiczne i ortograficzne,
- przy pomocy nauczyciela rozróżnia poznane części mowy,
- odmienia rzeczowniki przez przypadki,
- z pomocą nauczyciela wskazuje podmiot i orzeczenie,
- z pomocą nauczyciela odmienia czasowniki przez osoby, liczby, czasy i rodzaje,
- wyróżnia głoski, litery i sylaby,
- zna podstawowe zasady ortograficzne (pisownia wyrazów z „ó” wymiennym, „rz” wymiennym, pisownia imion, nazwisk, prostych nazw geograficznych),
- z pomocą nauczyciela dokonuje poprawy popełnionych błędów,
- stosuje odpowiednie znaki przestankowe na końcu zdania,
- zna podstawowe pojęcia budowy utworu lirycznego i potrafi wskazać je w tekście,
- rozróżnia zdania ze względu na cel wypowiedzi, wskazuje je w tekście i redaguje je z pomocą nauczyciela,
- wymienia elementy następujących form wypowiedzi i podejmuje próbę ich napisania: list, zaproszenie, podziękowanie, życzenia,
- zna podstawowe środki stylistyczne i podejmuje próbę wskazania ich w tekście

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- samodzielnie wykonuje tylko łatwe zadania, trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- czasami aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych na ogół poprawnie buduje zdania, właściwie stosuje poznane słownictwo i zasady ortograficzne,
- z pomocą nauczyciela redaguje formy wypowiedzi przewidziane w programie klasy IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, zaproszenie, życzenia, ogłoszenie, podziękowanie, notatka w postaci schematu),
- umie wymienić elementy świata przedstawionego,
- odróżnia opis od opowiadania,
- wie, co to jest epitet, porównanie, uosobienie, wers, strofa, rym,
- zna pojęcie baśni, potrafi odróżnić postaci i wydarzenia realistyczne od fantastycznych,
- tworzy bezokoliczniki od czasowników w formie osobowej i odwrotnie,
- rozpoznaje poznane części mowy,
- rozpoznaje rzeczownik w funkcji podmiotu i czasownik w roli orzeczenia,
- odmienia rzeczowniki przez przypadki,
- odróżnia przysłówki od innych części mowy,
- rozpoznaje typy zdań ze względu na cel wypowiedzi (pytające, rozkazujące, oznajmujące),
- podane zdania dzieli na pojedyncze i złożone,

- zna reguły dotyczące pisowni wyrazów z „ó”, „u”, „rz”, „ż”, „h”, „ch”,
- zna zasady dotyczące pisowni „nie” z czasownikami i poprawnie je stosuje,
- stosuje znaki przestankowe: przecinek (przy wymienianiu), dwukropek, myślnik,
- dokonuje poprawy popełnionych błędów.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,
- bierze czynny udział w lekcji,
- czyta poprawnie, ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- stosuje zasady prawidłowego przestankowania,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych, ortograficznych i stylistycznych,
- próbuje oceniać zachowania bohaterów literackich oraz formułuje ogólne wnioski o utworach,
- potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, zaproszenie, życzenia, ogłoszenie, podziękowanie, notatka w postaci schematu),
- redaguje pytania do tekstu. Poprawnie sporządza plan ramowy,
- zna i wymienia cechy gatunkowe baśni,
- rozróżnia pojęcia: wyraz bliskoznaczny i wyraz przeciwstawny,
- sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym,
- wskazuje w wierszu: epitet, porównanie, wyraz dźwiękonaśladowczy, rymy, wersy i strofy,
- rozróżnia części mowy poznane w klasie IV,
- poprawnie odmienia i stosuje w zdaniach czasowniki i rzeczowniki,
- odróżnia czas przyszły złożony czasowników od czasu przyszłego prostego,
- poprawnie odmienia przymiotniki,
- tworzy przysłówki od przymiotników,
- wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie oraz ich grupę,
- układa zdania pojedyncze i złożone,
- rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania,
- przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego (trudniejsze przykłady z pomocą nauczyciela),
- wyróżnia głoski, litery, samogłoski i spółgłoski,
- zna reguły dotyczące pisowni „nie” z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami,
- zna zasady dotyczące pisowni „ą” i „ę” w wyrazach,
- stosuje poznane reguły ortograficzne w pracach pisemnych i ćwiczeniach,
- poprawnie stawia przecinek w zdaniach złożonych.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- samodzielnie wykonuje ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem stylistycznym – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- bezbłędnie potrafi posługiwać się formami wypowiedzi poznanymi w klasie IV (opowiadanie twórcze i odtwórcze, opis wyglądu przedmiotu i postaci, dialog, list, zaproszenie, życzenia, ogłoszenie, podziękowanie, notatka w postaci schematu),
- zachowuje trójdzielną kompozycję opowiadania,
- dba o prawidłowy układ graficzny wypowiedzi pisemnej,
- redaguje opowiadanie z dialogiem,
- formułuje morał wynikający z baśni,
- wykazuje się bardzo dobrą znajomością przeczytanego tekstu,
- samodzielnie sporządza plan odtwórczy tekstu literackiego i kompozycyjny własnej wypowiedzi,
- nazywa cechy bohatera i przywołuje czyny, zachowania, które o tym świadczą,
- ma bogaty zasób słownictwa i umiejętnie się nim posługuje,
- samodzielnie i sprawnie posługuje się słownikiem ortograficznym,
- analizuje utwór poetycki, wskazując: epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, uosobienia, wersy, rymy, osobę mówiącą w wierszu,

- płynnie czyta nowy tekst,
- czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji ,
- biegle rozróżnia części mowy poznane w IV klasie,
- wskazuje różnicę między osobową a niesobową (bezokoliczniki) formą czasownika,
- poprawnie stosuje formy liczby, osoby, rodzaju, czasu,
- biegle odmienia rzeczowniki przez przypadki i poprawnie stosuje je w zdaniach,
- odmienia przymiotniki i zauważa zależność form przymiotnika od określanego rzeczownika,
- dostrzega związki między przysłówkiem a czasownikiem,
- rozwija zdania pojedyncze nierozwinięte odpowiednio dobranymi określeniami,
- przekształca zdanie na równoważnik zdania (i odwrotnie),
- rozpoznaje w tekście zdania pojedyncze i złożone,
- buduje zdanie z podanych związków wyrazowych,
- samodzielnie przedstawia za pomocą wykresu budowę zdania pojedynczego,
- sprawnie odróżnia głoski od liter, spółgłoski od samogłosek,
- rozróżnia „i” jako samogłoskę lub zmiękczenie,
- uzasadnia pisownię wyrazów z trudnością ortograficzną,
- wyodrębnia wtrącenia przecinkami.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w 100 % spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

- proponuje oryginalne rozwiązania,
- wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia,
- nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności z danego przedmiotu.

Klasa 5

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości z fleksji, składni, fonetyki, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o niskim stopniu trudności: nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania,
- nie odnajduje w tekście podanych informacji,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych oraz nie wyznacza granicy zdania.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- rozpoznaje czytany utwór jako wiersz,
- wygłasza z pamięci wskazany wiersz,
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,
- krótko opowiada, o czym jest przeczytany utwór,
- wie, kto to osoba mówiąca w wierszu, bohater wiersza,
- wyjaśnia pojęcie podmiotu lirycznego,
- wyjaśnia pojęcie adresata utworu, odróżnia podmiot liryczny od adresata,
- wymienia wartości w utworze,
- wskazuje wers i strofę (zwrotkę),
- odróżnia wers od strofy (zwrotki),
- wyjaśnia, czym jest rym, wers, refren,
- wymienia nazwy środków stylistycznych, takich jak: epitet, porównanie, przenośnia, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, apostrofa,
- wymienia elementy rytmizujące wypowiedź: wers, strofa,
- zna pojęcia hymnu, bajki,

- odróżnia utwór wierszowany od utworu epickiego,
- nazywa elementy budowy utworu: tytuł.
- odpowiada na proste pytania dotyczące fragmentu tekstu,
- rozpoznaje utwór epicki,
- odróżnia utwór epicki od wiersza,
- wymienia elementy świata przedstawionego: czas, miejsce akcji, bohaterów, wydarzenia,
- rozpoznaje fikcję literacką,
- wskazuje elementy realistyczne (rzeczywiste) w omawianych utworach,
- wymienia wybrane gatunki literackie: mīt, opowiadanie, powieść,
- nazywa elementy budowy utworu,
- wymienia wybrane wydarzenia omawianego utworu,
- rozpoznaje, kim jest osoba mówiąca w utworze epickim,
- rozpoznaje bohatera,
- wymienia bohaterów utworu,
- zna pojęcie narratora,
- zna pojęcie narracji,
- zna pojęcia fabuły, akcji,
- rozpoznaje wątek główny w utworze,
- nazywa wrażenia, jakie wzbudza w nim czytany tekst,
- rozpoznaje znaczenie dosłowne w tekście,
- opowiada ustnie o treści utworu, zachowując kolejność wydarzeń,
- wie, co to dialog i monolog,
- rozpoznaje słownictwo związane z teatrem,
- odróżnia spektakl teatralny od programu radiowego, telewizyjnego, koncertu i kina,
- wie, kto to jest widz i aktor,
- wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: gra aktorska, dekoracja, kostiumy, muzyka,
- wymienia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego, takie jak: gra aktorska, muzyka,
- odróżnia tekst literacki od jego adaptacji,
- zna zasady zachowania się w kinie, na koncercie czy w teatrze.
- rozpoznaje sylabę,
- wie, że i w wyrazie może pełnić różne funkcje,
- zna pojęcie głoski nosowej,
- zna pojęcie frazeologizmu,
- zna frazeologizmy omawiane na lekcji,
- wie, co to jest synonim i antonim,
- zna słownik synonimów,
- wie, że jest oficjalna i nieoficjalna odmiana polszczyzny.
- wymienia części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówek, przyimek, zaimek,
- zna pojęcia: odmienne i nieodmienne części mowy,
- podaje pytania odmiennych części mowy,
- rozpoznaje osobowe formy czasownika,
- wymienia formy, przez które odmienia się czasownik: osoba, liczba, czas, rodzaj, tryb,
- odróżnia bezokolicznik od odmiennych form czasownika,
- rozpoznaje osobę i liczbę czasownika,
- rozpoznaje liczbę i rodzaj rzeczownika,
- wie, że rzeczownik odmienia się przez przypadki,
- wie, że przymiotniki i przysłówki się stopniują,
- rozpoznaje liczebniki wśród innych części mowy.
- odróżnia zdanie od równoważnika zdania,
- wie, że w zdaniu jest podmiot, orzeczenie, przydawka, dopełnienie i okolicznik,

- podaje pytania podmiotu i orzeczenia,
- rozpoznaje zdanie pojedyncze nierozwinięte i rozwinięte,
- zna pojęcie zdania złożonego.
- zapisuje poprawnie wyrazy często używane,
- rozpoczyna wypowiedzenie wielką literą,
- rozróżnia znaki interpunkcyjne: kropkę, przecinek, znak zapytania, wykrzyknik,
- stosuje kropkę na końcu zdania.
- rozpoznaje notatkę wśród innych form wypowiedzi,
- rozpoznaje dialog,
- dostrzega interpunkcję w zapisie dialogu,
- wie, co zawiera opis postaci, miejsca, krajobrazu i obrazu,
- podejmuje próbę tworzenia opisu postaci, miejsca,
- zna pojęcie akapitu,
- zna pojęcie argumentu,
- wie, co to jest plan wydarzeń,
- wie, czym się różni plan ramowy od planu szczegółowego,
- wie, jaką formą wypowiedzi są życzenia,
- podejmuje próbę napisania życzeń,
- wie, jak wygląda zaproszenie i ogłoszenie,
- rozpoznaje elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,
- zna list, opowiadanie odtwórcze i twórcze, w tym z dialogiem, i charakterystykę jako formy wypowiedzi,
- wie, kim są nadawca i adresat,
- zna zwroty do adresata,

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- wymienia cechy poezji,
- czyta wiersz głośno i wyraźnie,
- wygłasza z pamięci wskazany wiersz, zwracając uwagę na znaki przestankowe,
- wypowiada się na temat przeczytanego utworu,
- podejmuje próbę uzasadnienia wrażeń, jakie wzbudza w nim przeczytany utwór,
- wskazuje wartości ważne dla podmiotu lirycznego w omawianych utworach,
- określa nastrój wiersza,
- tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama), który stanowi interpretację omawianego utworu,
- nazywa wyrazy wskazujące na podmiot liryczny i adresata,
- opowiada o osobie mówiącej w wierszu,
- przedstawia myśli i uczucia osoby mówiącej w wierszu,
- wskazuje adresata utworu,
- wskazuje bohatera utworu,
- odnajduje wers, w którym jest zwrot do adresata,
- rozpoznaje epitety, porównania, wyrazy dźwiękonaśladowcze, apostrofy w omawianych tekstach,
- wymienia nazwy środków: ożywienie, apostrofa, powtórzenie,
- wskazuje rymy w wierszu,
- rozpoznaje rym jako element rytmizujący wypowiedź,
- rozpoznaje utwór jako hymn, bajkę,
- dzieli wers na sylaby.
- odpowiada na pytania dotyczące fragmentu tekstu,
- wymienia cechy utworu epickiego,
- określa czas i miejsce akcji oraz bohaterów,
- odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych,
- wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne w przeczytanych utworach,
- wymienia cechy gatunkowe mitu, opowiadania i powieści,

- wyszukuje w tekście określone informacje,
- rozpoznaje elementy budowy utworu – tytuł,
- ustala kolejność wydarzeń w utworze,
- nazywa wyrazy wskazujące narratora,
- rozpoznaje rodzaje bohaterów w utworze,
- przedstawia bohatera utworu,
- wymienia niektóre cechy bohaterów,
- rozpoznaje wyrazy wskazujące na narrację,
- odróżnia fabułę od akcji,
- rozpoznaje wątki poboczne,
- wyjaśnia znaczenie dosłowne w utworze,
- wypowiada się na temat przeczytanego utworu,
- wskazuje wartości ważne dla bohaterów w omawianych utworach,
- rozpoznaje ważne informacje w utworze,
- tworzy projekt pracy (przekład intersemiotyczny, np. rysunek, drama, spektakl teatralny), który będzie interpretacją utworu,
- rozpoznaje dialog i monolog
- przedstawia własne rozumienie spektaklu, filmu, muzyki,
- wskazuje cechy tekstów kultury przynależnych do: literatury, teatru, filmu, muzyki,
- wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny, takie jak: reżyseria, rekwizyty,
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego: reżyseria,
- wskazuje charakterystyczne cechy przekazów audiowizualnych – filmu,
- rozumie, czym jest adaptacja utworu literackiego, np. filmowa, sceniczna, radiowa,
- wskazuje elementy plakatu teatralnego,
- potrafi zachować się w kinie, na koncercie czy w teatrze
- dzieli wyraz na sylaby,
- wie, co to jest samogłoska,
- rozróżnia funkcję samogłoski i,
- wie, co to związek frazeologiczny,
- rozpoznaje związki frazeologiczne w wypowiedziach,
- rozpoznaje synonimy i antonimy,
- wie, jak korzystać ze słownika synonimów,
- odróżnia oficjalną i nieoficjalną odmianę polszczyzny.
- rozpoznaje w zdaniu części mowy: rzeczownik, czasownik, przymiotnik, liczebnik, przysłówek, przyimek, zaimek,
- wymienia odmienne i nieodmienne części mowy,
- rozpoznaje nieosobowe formy czasownika: formy zakończone na -no , -to, bezokoliczniki oraz konstrukcje z się,
- nazywa przypadki i ich pytania,
- odmienia rzeczownik przez przypadki i liczby,
- rozpoznaje czas i tryb czasownika,
- wskazuje wyrażenie przyimkowe,
- wie, że przyimek jest nieodmienną częścią mowy,
- wie, że przyimek łączy się z rzeczownikiem,
- rozróżnia stopnie przymiotnika i przysłówka,
- wie, że liczebnik ma rodzaje
- wie, czym się różni zdanie od równoważnik zdania,
- wie, że jest grupa podmiotu i grupa orzeczenia,
- dostrzega związki między wyrazami w zdaniu,
- wskazuje w zdaniu podmiot, orzeczenie, przydawkę,
- wymienia pytania przydawki, dopełnienia i okolicznika,
- rozpoznaje związki główne i poboczne,

- odróżnia zdanie pojedyncze nierozwinięte od rozwiniętego,
- odróżnia zdanie pojedyncze od zdania złożonego.
- zna zasady pisowni wyrazów z ó, u, rz, ż, h, ch i pisowni partykuły nie z czasownikami,
- zapisuje poprawnie wyrazy, których pisownię wcześniej wyćwiczył,
- wie, że należy postawić przecinek, aby oddzielić te same części mowy,
- stosuje cudzysłów w tytułach,
- używa wykrzyknika,
- wymienia zasady użycia przecinka przed spójnikami i w zdaniu.
- zna cechy notatki,
- rozpoznaje dialog,
- zna zasady zapisywania dialogu,
- gromadzi słownictwo do opisu postaci, miejsca, obrazu,
- tworzy plan opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu,
- wie, co to jest akapit,
- wie, co to jest argument,
- wie, jak jest zbudowany argument,
- wie, jak tworzyć plan wydarzeń,
- odróżnia plan ramowy od planu szczegółowego,
- rozpoznaje zaproszenie i ogłoszenie wśród innych form wypowiedzi,
- zna elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,
- zna elementy listu,
- odróżnia nadawcę i adresata,
- zna zasady pisowni w zwrotach do adresata,
- pisze list prywatny,
- tworzy plan opowiadania odtwórczego i twórczego, w tym z dialogiem,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: zaproszenie, ogłoszenie, dialog,

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- uzasadnia, dlaczego utwór jest wierszem,
- czyta wiersz, podkreślając głosem ważne słowa,
- wygłasza z pamięci wiersz w odpowiednim tempie, z poprawną dykcją,
- określa temat wiersza,
- opowiada o sytuacji przedstawionej w wierszu,
- wyodrębnia obrazy poetyckie,
- nazywa uczucia, jakie wzbudza w nim czytany utwór,
- przedstawia, jak rozumie omawiany utwór, w tym w formie przekładu intersemiotycznego, np. rysunku, dramy,
- wskazuje cechy podmiotu lirycznego,
- określa cechy bohatera wiersza,
- porównuje rymy w dwóch dowolnie wybranych strofach,
- rozpoznaje w wierszu przenośnię, uosobienie, ożywienie, apostrofę, powtórzenie,
- wie, że utwór może mieć sens dosłowny i przenośny,
- rozpoznaje refren jako element rytmizujący wypowiedź,
- dzieli wersy na sylaby
- wymienia cechy hymnu, bajki.
- odpowiada na proste pytania dotyczące znajomości całego tekstu,
- czyta głośno, wyraźnie, z odpowiednią artykulacją i uwzględnieniem znaków interpunkcyjnych,
- rozpoznaje czytany utwór jako epikę oraz mit, opowiadanie, powieść,
- opowiada o elementach świata przedstawionego,
- odróżnia elementy realistyczne od fantastycznych w omawianych utworach,
- rozpoznaje elementy budowy utworu – puenta,

- opowiada o wybranych wydarzeniach fabuły,
- wskazuje dialog w utworze,
- nazywa rodzaj narratora w omawianym utworze,
- nazywa rodzaj bohatera: główny i drugoplanowy,
- wymienia większość cech bohaterów,
- nazywa rodzaj narracji: pierwszoosobowa, trzecioosobowa,
- omawia wątek główny,
- wymienia zdarzenia składające się na akcję w utworze,
- określa doświadczenia bohaterów literackich,
- prezentuje własne rozumienie utworu,
- ocenia bohaterów literackich i zdarzenia,
- rozpoznaje informacje mniej ważne w utworze,
- rozpoznaje fakty i opinie,
- wymienia cechy identyfikujące teksty kultury należące do literatury,
- odczytuje omawiane teksty na podstawie stworzonego przekładu intersemiotycznego, np. rysunek, drama, spektakl teatralny,
- odróżnia dialog od monologu
- rozumie właściwości tekstów kultury przynależnych do: teatru, filmu, muzyki,
- wyodrębnia elementy składające się na spektakl teatralny – charakteryzacja,
- wyodrębnia elementy dzieła filmowego i telewizyjnego – ujęcie,
- wskazuje cechy charakterystyczne przekazów audiowizualnych – programu informacyjnego,
- wskazuje różnice między tekstem literackim a jego adaptacją,
- zestawia treści tekstów kultury z własnym doświadczeniem,
- wypowiada się na temat filmu, koncertu, spektaklu,
- dzieli wyrazy na sylaby,
- określa rolę samogłoski *i*,
- wyjaśnia, co to jest związek frazeologiczny,
- wie, że związki frazeologiczne są obecne w życiu codziennym,
- podaje przykłady związków frazeologicznych,
- podaje przykłady synonimów i antonimów,
- omawia zasady korzystania ze słownika synonimów,
- tworzy teksty z wykorzystaniem oficjalnej i nieoficjalnej odmiany polszczyzny,
- rozpoznaje różne odmiany polszczyzny.
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych,
- rozpoznaje formy przypadków wyrazów,
- rozpoznaje rodzaj czasownika,
- stosuje poprawne formy rzeczownika, czasownika, przymiotnika,
- odmienia czasownik przez osoby, liczby, rodzaje, czasy, tryby,
- nazywa tryby czasownika,
- podaje przykłady wyrażen przyimkowych,
- przekształca formy nieosobowe czasownika w formy osobowe,
- stosuje stopniowanie regularne przymiotników i przysłówków,
- określa rodzaje liczebników.
- rozpoznaje zdanie i równoważnik zdania,
- rozpoznaje w zdaniu dopełnienie i okolicznik,
- rozpoznaje zdanie pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte,
- zna pojęcie szyku wyrazów,
- wyodrębni zdania składowe w zdaniu złożonym.
- zna zasady pisowni wielkiej i małej litery oraz partykuły *nie* z rzeczownikami, przymiotnikami i przysłówkami oraz partykuły *-by* z osobowymi formami czasowników,
- stosuje zasady pisowni wyrazów z *ó*, *u*, *rz*, *ź*, *h*, *ch* oraz partykuły *nie* z czasownikami,
- oddziela przecinkiem zdania składowe w zdaniu złożonym,

- stosuje znaki interpunkcyjne w redagowanych przez siebie tekstach.
- zapisuje dialog,
- tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu na podstawie planu,
- wyjaśnia, co to jest akapit,
- podaje przykłady argumentu,
- tworzy plan ramowy,
- wskazuje wymagane informacje w zaproszeniu i ogłoszeniu,
- omawia elementy kompozycyjne zaproszenia i ogłoszenia,
- wypowiada się na temat cech listu jako formy wypowiedzi,
- podaje przykłady nadawcy i adresata,
- omawia zasady pisowni w zwrotach do adresata,
- pisze rozwinięty list prywatny,
- selekcjonuje informacje,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: opis, list, opowiadanie odtwórcze i twórcze.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- wyjaśnia, na czym polega język poezji,
- czyta wiersz, stosując odpowiednie tempo i intonację,
- wygłoszą wiersz z pamięci, odpowiednio modulując głosem i dokonując interpretacji głosowej,
- opowiada w ciekawy sposób o sytuacji przedstawionej w wierszu, a także o bohaterze wiersza, podmiocie lirycznym i ich uczuciach,
- opisuje zachowanie bohatera utworu i wyraża swoją opinię na jego temat,
- porównuje doświadczenia bohatera z własnymi,
- opisuje adresata utworu,
- wskazuje cytaty, dzięki którym nazywa uczucia, które wzbudza w nim czytany utwór,
- wyjaśnia, jak rozumie przesłanie utworu,
- wyjaśnia znaczenie przenośne w tekście,
- uzasadnia własne rozumienie utworu,
- rozpoznaje funkcję epitetu, porównania, uosobienia, metafory, apostrofy, ożywienia, powtórzenia,
- odróżnia sens dosłowny od przenośnego,
- wyjaśnia, na czym polega rytm utworu,
- odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,
- wskazuje cechy hymnu i bajki w danym utworze
- analizuje elementy świata przedstawionego i wyciąga wnioski z analizy,
- wyjaśnia różnice między elementami realistycznymi a fantastycznymi w przeczytanych utworach,
- uzasadnia przynależność rodzajową utworu do epiki oraz gatunkową do mitu, opowiadania, powieści,
- rozpoznaje elementy budowy utworu – punkt kulminacyjny,
- rozpoznaje związki przyczynowo-skutkowe,
- wskazuje cechy narratora w zależności od jego rodzaju,
- rozpoznaje rodzaj bohatera w omawianym utworze,
- określa relacje łączące bohaterów utworu,
- uzasadnia wskazane cechy bohaterów, odwołując się do omawianego utworu,
- odróżnia bohatera głównego od drugoplanowego,
- dokonuje analizy fragmentu utworu, aby określić rodzaj narracji,
- określa tematykę utworu,
- omawia wątek poboczny,
- odróżnia zdarzenia fabuły utworu od akcji,
- porównuje doświadczenia bohaterów literackich z własnymi,
- odróżnia informacje ważne od mniej istotnych,

- porównuje cechy identyfikujące teksty kultury należące do: literatury, filmu, muzyki, sztuk plastycznych i audiowizualnych,
- w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach,
- określa cechy bohaterów,
- opisuje bohaterów,
- wyraża swoją opinię o bohaterach i ich zachowaniu,
- przedstawia morał płynący z przedstawienia,
- opowiada w ciekawy sposób o swojej wizycie w teatrze, swobodnie używając słownictwa związanego z teatrem,
- przedstawia zasady kulturalnego zachowania się w teatrze,
- rozpoznaje funkcję i w wyrazie,
- wyjaśnia znaczenie omawianych związków frazeologicznych,
- redaguje zdania ze związkami frazeologicznymi,
- wyjaśnia, czym są synonimy i antonimy,
- tworzy synonimy i antonimy,
- korzysta w praktyce ze słownika synonimów,
- używa stylu dostosowanego do sytuacji komunikacyjnej.
- określa przypadek rzeczownika w zdaniu,
- stosuje poprawne formy liczebnika,
- rozpoznaje poszczególne części mowy,
- stosuje w praktyce zasady pisowni przymków prostych i złożonych oraz wyrażen przyimkowych,
- rozpoznaje spójniki,
- przekształca czasowniki w formach osobowych na czasowniki w formach nieosobowych,
- przekształca zdania z jednego trybu w inny,
- stosuje stopniowanie nieregularne przymiotników i przysłówków,
- odróżnia rodzaje liczebników
- tworzy zdanie i równoważnik zdania,
- przekształca zdanie w równoważnik zdania i odwrotnie,
- rozpoznaje, jaką częścią mowy jest wyrażony podmiot, a jaką orzeczenie,
- rozpoznaje grupę podmiotu i grupę orzeczenia,
- odróżnia części zdania i poprawnie je nazywa,
- odróżnia przydawkę od dopełnienia i okolicznika,
- stosuje zdania pojedyncze rozwinięte i nierozwinięte w różnych formach wypowiedzi,
- stosuje zasadę kolejności wyrazów w zdaniu pojedynczym,
- wyjaśnia, czym się różni zdanie pojedyncze od zdania złożonego.
- zna zasady pisowni w zakresie pozostałych zasad ortograficznych, w tym partykuły nie z przymiotnikami i przysłówkami w stopniu najwyższym oraz -ji, -ii, -i w zakończeniach rzeczowników,
- zapisuje poprawnie wyrazy w zakresie wprowadzonych zasad ortograficznych,
- zapisuje poprawnie wyrazy z ó niewymiennym,
- zapisuje poprawnie wyjątki w pisowni rz po spółgłoskach,
- zapisuje poprawnie wyrazy z rz i ż niewymiennym,
- zapisuje poprawnie wyrazy z h niewymiennym,
- stosuje cudzysłów w celu oznaczenia czyichś słów,
- używa dwukropka przed wyliczeniem,
- określa różnice w treści zdania w zależności od zastosowanego znaku interpunkcyjnego.
- tworzy różne rodzaje notatek,
- tworzy dialog,
- porządkuje słownictwo do opisu postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu,
- tworzy opis postaci, miejsca, krajobrazu, obrazu,
- stosuje w wypowiedzi pisemnej akapity,

- stosuje argumenty w swoich wypowiedziach,
- omawia budowę argumentu,
- tworzy plan szczegółowy,
- tworzy zaproszenie i ogłoszenie z dwoma argumentami,
- pisze wypowiedź w formie listu i opowiadania z dialogiem o właściwej kompozycji i układzie graficznym,
- stosuje akapity,
- tworzy współczesne formy komunikatów, zachowując zasady etykiety językowej,
- stosuje wiedzę o języku w tworzonych przez siebie formach wypowiedzi.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w 100 % spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

- proponuje oryginalne rozwiązania,
- wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia,
- nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności z danego przedmiotu.

Klasa 6

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości z fleksji, składni, fonetyki, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o niskim stopniu trudności: nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania
- nie odnajduje w tekście podanych informacji
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych oraz nie wyznacza granicy zdania.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- identyfikuje nadawcę i odbiorcę wypowiedzi; wyróżnia w tekście wstęp, rozwinięcie, zakończenie;
- przy pomocy nauczyciela rozpoznaje przenośnię, porównanie, epitet, wyraz dźwiękonaśladowczy, uosobienie, ożywienie; wskazuje wers, strofę, refren, rym;
- rozpoznaje podstawowe części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek, liczebnik, zaimek, przyimek, spójnik);
- określa wybrane elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, akcję;
- zna cechy baśni i legendy, bajki, mitu, powieści, opowiadania, komiksu, fraszki;
- rozpoznaje zdanie pojedyncze i zdanie złożone; formułuje proste pytania i udziela prostych pod względem konstrukcyjnym odpowiedzi;
- odróżnia sytuację oficjalną od nieoficjalnej i potrafi odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej skierować prośbę, pytanie, odmowę, wyjaśnienie, zaproszenie, życzenia;
- wygłasza tekst utworu lub jego część z pamięci;
- zna podstawowe zasady układu graficznego listu prywatnego i oficjalnego, dialogu, zaproszenia, ogłoszenia, planu ramowego wypowiedzi i z pomocą nauczyciela zapisuje list, dialog, układa plan ramowy i szczegółowy wypowiedzi, redaguje zaproszenie, ogłoszenie,
- zapisuje kilkuzdaniowe opowiadanie odtwórcze z dialogiem;
- za pomocą kilku prostych zdań tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia, opis obrazu, ilustracji, plakatu, fotografii;
- często korzysta z pomocy nauczyciela.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- tworzy prostą notatkę w formie tabeli, schematu, kilkuzdaniowej wypowiedzi;
- zauważa metaforyczny charakter baśni, legendy, bajki, mitu; wskazuje przenośne znaczenie wyrazów w wypowiedzi;
- oddziela informacje ważne od drugorzędnych;
- rozpoznaje cechy zaproszenia, życzeń, ogłoszenia;

- wskazuje części składowe wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, cytat;
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; rozpoznaje części zdania;
- odróżnia autora od osoby mówiącej w utworze;
- odróżnia wiersz rymowany od białego; rozpoznaje elementy rytmu: wers, zwrotka, rym, refren; wskazuje w tekście porównanie, przenośnię, epitet, rym, wyraz dźwiękonaśladowczy;
- dostosowuje wypowiedź do adresata i sytuacji, świadomie dobiera różne typy wypowiedzeń prostych i rozwiniętych, wypowiedzenia oznajmujące, pytające i rozkazujące; udziela odpowiedzi w formie zdań złożonych;
- składa życzenia, przekonuje, zachęca, przestrzega;
- opisuje przedmiot, miejsce, krajobraz, postać, zwierzę, obraz, ilustrację, plakat, fotografię stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni;
- układa opowiadanie odtwórcze, notatkę, tworzy opis przedmiotu, miejsca, krajobrazu, postaci, zwierzęcia, obrazu, ilustracji, plakatu, stosując słownictwo określające umiejscowienie w przestrzeni (używa przysłówków i wyrażen przyimkowych);
- w liście prywatnym i oficjalnym, dialogu, zaproszeniu i ogłoszeniu stosuje odpowiedni układ graficzny;
- wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne,
- odróżnia części mowy odmienne od nieodmiennych; poprawnie stopniuje przymiotniki i przysłówki;
- poprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wykorzystuje wyrazy bliskoznaczne i przeciwstawne w tworzonym tekście), składni (konstruuje zdania pojedyncze proste i rozwinięte oraz wypowiedzenia złożone, używa różnych typów wypowiedzeń: oznajmujących, rozkazujących, pytających, wykrzyknikowych; łączy wypowiedzenia składowe za pomocą spójnika w wypowiedzenia złożone), fleksji (używa poprawnych form gramatycznych czasowników, rzeczowników, przymiotników; poprawnie zapisuje form bezokoliczników oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego czasowników w czasie przyszłym i przeszłym);
- recytuje utwór poetycki, oddając jego ogólny nastrój i sens.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- na podstawie słuchanego tekstu tworzy samodzielnie notatkę, pisze krótkie streszczenie;
- odczytuje przenośny sens wysłuchanych utworów poetyckich i prozatorskich (objaśnia morał baśni, bajki, wyjaśnia metaforyczny charakter mitu);
- rozpoznaje równoważnik zdania; rozpoznaje zdania bezpodmiotowe;
- rozpoznaje w tekście formy przypadków, liczb, osób, rodzajów; odróżnia formy osobowe czasowników od nieosobowych (bezokolicznik, formy zakończone na -no, -to);
- rozumie funkcje części składowych wypowiedzi: tytuł, wstęp, rozwinięcie, zakończenie, funkcję akapitu i cytatu w wypowiedzi;
- analizuje elementy świata przedstawionego w utworze epickim, takie jak: czas, miejsce, bohaterowie, zdarzenia, wątek; posługuje się pojęciami akcja, fabuła, związek przyczynowo- skutkowy;
- identyfikuje baśń i legendę, mit, bajkę, komiks, opowiadanie, powieść, fraszkę, wiersz, przysłowie;
- stosuje poprawne formy gramatyczne rzeczownika, przymiotnika, czasownika;
- łączy za pomocą odpowiednich spójników współrzędne związki wyrazowe w zdaniu;
- wypowiada się logicznie i w sposób uporządkowany: opowiada zdarzenia w porządku chronologicznym, streszcza utwory fabularne, świadomie wykorzystuje wyrazy określające następstwo czasowe, zwłaszcza przysłówki;
- objaśnia znaczenia dosłowne i metaforyczne wyrazów;
- odróżnia wyrazy pokrewne od synonimów;
- umiejętnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa (wzbogaca tworzony tekst wyrazami bliskoznacznymi i przeciwstawnymi), składni (stosuje różnorodne typy zdań: pojedyncze i złożone; celowo używa różnych typów wypowiedzeń: pytających, oznajmujących, wykrzyknikowych, rozkazujących w zależności od sytuacji komunikacyjnej; stosuje się do zasad poprawnej interpunkcji), fleksji (używa odmiennych części mowy w poprawnych formach);
- wygłasza tekst poetycki z pamięci, posługując się pauzą, barwą głosu; zwraca uwagę na ważne treści tekstu;
- układa życzenia, podziękowania, ogłoszenie, zaproszenie,
- pracuje samodzielnie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- uzasadnia swoje zdanie na temat wysłuchanego komunikatu; nazywa intencje nadawcy komunikatu;
- wskazuje typowe elementy konstrukcyjne i stylistyczne w zaproszeniach, życzeniach, ogłoszeniach, zawiadomieniach,
- wybiera i wykorzystuje informacje wyrażone pośrednio w różnych źródłach, np. czasopismach, stronach internetowych; konfrontuje je z innymi źródłami;
- nazywa osobę mówiącą w tekście w zależności od rodzaju utworu (podmiot liryczny, narrator);
- w sytuacjach typowych odróżnia fakty od opinii;
- objaśnia funkcję porównań i przenośni w tekście;
- wyróżnia wśród przekazów audiowizualnych programy informacyjne, rozrywkowe, reklamy;
- głośno czyta utwory, wykorzystując umiejętność poprawnej artykulacji i intonacji, aby oddać sens odczytywanego tekstu;
- w zależności od celu poszukiwań świadomie wybiera odpowiedni słownik (słownik ortograficzny, słownik wyrazów bliskoznacznych, słownik języka polskiego, słownik wyrazów obcych);
- wskazuje elementy baśni i legendy w innych tekstach kultury oraz odnajduje i omawia nawiązania do tego typu utworów we współczesnych tekstach kultury, np. opowiadaniach, reklamach, oraz w języku, np. we frazeologii;
- interpretuje metaforyczne i symboliczne treści utworów literackich i plastycznych;
- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych;
- rozumie funkcję użytych form przypadków, liczb, osób, czasów w tekstach literackich, użytkowych, reklamowych;
- poprawnie stosuje formy czasu teraźniejszego oraz formy rodzaju męskoosobowego i niemęskoosobowego w czasie przeszłym i przyszłym;
- zaznacza akcenty logiczne, stosuje pauzy, dostosowuje tempo recytacji do treści utworu;
- komponuje poprawne pod względem ortograficznym, interpunkcyjnym, fleksyjnym, składniowym wypowiedzi o przejrzystej, logicznej kompozycji;
- przekształca zdania złożone w pojedyncze i odwrotnie, a także zdania w równoważniki zdań i odwrotnie – odpowiednio do przyjętego celu;
- pisze opowiadanie twórcze (z dialogiem), list, sprawozdanie; dedykację, zaproszenie, podziękowanie, ogłoszenie, życzenia, opis przeżyć wewnętrznych, charakterystykę, tekst o charakterze argumentacyjnym.
- w wypowiedziach związanych z lekturą, filmem czy codziennymi sytuacjami stosuje frazeologizmy i przysłowia związane z omawianą tematyką;
- wykazuje się poprawnością ortograficzną, interpunkcyjną, fleksyjną i składniową
- pracuje samodzielnie, twórczo, dzieli się wiedzą z kolegami.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w 100 % spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

- kreatywnie, samodzielnie rozwija własne uzdolnienia i zainteresowania, proponuje oryginalne rozwiązania., cechuje się dojrzałością myślenia,
- wybiera i twórczo wykorzystuje informacje z różnych źródeł (np. czasopism, stron internetowych) we własnych wypowiedziach o charakterze informacyjnym lub oceniającym szuka inspiracji do wzbogacenia swoich tekstów w słownikach wyrazów bliskoznacznych i poprawnej polszczyzny, poradników, audycji radiowych i programów telewizyjnych,
- tworzy samodzielne wypowiedzi cechujące się ciekawym twórczym ujęciem tematu, poprawną konstrukcją oraz właściwym doбором środków językowych.

Klasa 7

Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości z fleksji, składni, fonetyki, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o niskim stopniu trudności: nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania,
- nie odnajduje w tekście podanych informacji,

- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych oraz nie wyznacza granicy zdania.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- większość zadań, nawet bardzo łatwych wykonuje przy pomocy nauczyciela,
- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat, klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu,
- rozpoznaje w tekście literackim symbol,
- z pomocą nauczyciela interpretuje dzieła sztuki,
- rozpoznaje wyraz podstawowy i wyraz pochodny, w wyrazie pochodnym wskazuje temat słowotwórczy i formant (łatwe przykłady), rozpoznaje rodzinę wyrazów, łączy wyrazy pokrewne,
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stara się ją stosować w wypowiedziach,
- stara się stosować odpowiednie znaki interpunkcyjne i zasady ortograficzne,
- przy pomocy nauczyciela gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi,
- stara się tworzyć wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, przemówienie, opowiadanie twórcze, streszczenie, wywiad, tworzy w większości poprawną wypowiedź, stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję,
- korzysta z informacji z poszanowaniem praw autorskich,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- formułuje pytania do tekstu,
- rozwija umiejętność formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii, uzasadnia własne zdanie.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- w znacznej mierze zna treść lektur obowiązkowych i uzupełniających,
- rozpoznaje rodzaje literackie: epikę lirykę i dramat, określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju,
- w większości poprawnie wskazuje elementy dramatu, posługuje się terminami: akt, scena, monolog, dialog,
- świadomie posługuje się terminami: pamiętnik, komedia, fraszka, sonet, pieśń, tren, ballada, tragedia, umiając wymienić ich podstawowe cechy,
- rozpoznaje w tekście literackim symbol i stara się określić jego funkcje,
- zna pojęcie komizmu i ironii,
- w większości samodzielnie interpretuje dzieła sztuki,
- w swoich wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich,
- rozumie mechanizm upodobnień fonetycznych,
- zna mechanizmy słowotwórcze (wyraz podstawowy i wyraz pochodny, podstawa słowotwórcza, temat słowotwórczy i formant, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, rdzeń),
- zna zasady tworzenia wyrazów złożonych,
- rozpoznaje imiesłowy,
- przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie,
- dostrzega zróżnicowanie słownictwa,
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i stosuje ją w wypowiedziach,
- zna zasady pisowni partykuły „nie” z różnymi częściami mowy i poprawnie je stosuje,
- gromadzi i porządkuje materiał rzeczowy potrzebny do tworzenia wypowiedzi pisemnych oraz stosuje odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję, rozumie rolę akapitów jako spójnych całości myślowych w tworzeniu wypowiedzi pisemnych,
- odróżnia przykład od argumentu, zgadza się z cudzymi poglądami lub polemizuje z nimi, uzasadnia własne zdanie,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- czyta poprawnie, ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich,

- poprawnie porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie,
- poprawnie interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę, fotografię), rozpoznaje imiesłowowy równoważnik zdania, przekształca go na zdanie złożone i odwrotnie,
- rozpoznaje archaizmy i neologizmy,
- wykorzystuje wiedzę o różnicach w pisowni samogłosek ustnych i nosowych, spółgłosek twardych i miękkich, dźwięcznych i bezdźwięcznych,
- zna typy skrótów i skrótowców,
- stosuje sposoby wzbogacania słownictwa,
- rozumie, na czym polega grzeczność językowa i zawsze stosuje ją w wypowiedziach,
- odróżnia przykład od argumentu, przeprowadza prawidłowe wnioskowanie jako element wyводу argumentacyjnego, rzeczowo uzasadnia własne zdanie,
- tworzy spójne wypowiedzi w następujących formach gatunkowych: rozprawka, przemówienie, opowiadanie twórcze, streszczenie, list otwarty, wywiad, na ogół poprawnie buduje zdania, właściwie stosuje poznane słownictwo i zasady ortograficzne,
- poprawnie formułuje pytania do tekstu,
- formułuje komunikatywne, poprawne opinie.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- samodzielnie wykonuje ćwiczenia o znacznym stopniu trudności,
- aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- wypowiedzi ustne i pisemne są poprawne pod względem stylistyczno – językowym, ortograficznym, merytorycznym i logicznym,
- bezbłędnie wskazuje elementy dramatu (akt, scena, didaskalia, monolog, dialog),
- właściwie wskazuje w poznawanych tekstach problematykę egzystencjalną i poddaje ją refleksji, odwołuje się do wartości uniwersalnych, wykorzystuje w interpretacji tekstów literackich konteksty kulturowy, społeczny),
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz poprawnie cytuje odpowiednie fragmenty tekstu,
- samodzielnie i twórczo interpretuje dzieła sztuki (obraz, grafikę, rzeźbę),
- rozpoznaje wypowiedzenia wielokrotnie złożone,
- właściwie stosuje zasady dotyczące wyjątków od reguły polskiego akcentu.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w 100 % spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

- rozumie na czym polega błąd językowy,
- przy tworzeniu rozprawki wykorzystuje tezę i hipotezę,
- rozwija umiejętność krytycznego myślenia i formułowania komunikatywnych, poprawnych opinii. proponuje oryginalne rozwiązania,
- wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia,
- nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności z danego przedmiotu.

Klasa 8

Ocenę niedostateczną, otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości z fleksji, składni, fonetyki, słownictwa, ortografii w zakresie redagowania poznanych form wypowiedzi,
- nawet przy pomocy nauczyciela nie jest w stanie rozwiązać zadań o niskim stopniu trudności: nie wykonuje zadań i poleceń nauczyciela,
- nie opanował techniki głośnego i cichego czytania,
- nie odnajduje w tekście podanych informacji ,
- wypowiedzi nie są poprawne pod względem językowym i rzeczowym,
- w wypowiedziach pisemnych nie przestrzega reguł ortograficznych oraz nie wyznacza granicy zdania.

Ocenę dopuszczającą otrzymuje uczeń, który:

- klasyfikuje czytany utwór literacki jako należący do odpowiedniego rodzaju;

- zna podstawowe pojęcia związane z utworami epickimi, lirycznymi i dramatycznymi i próbuje posługiwać się nimi podczas analizy tekstów;
- rozpoznaje w tekście środki poetyckie;
- wyszukuje w tekście potrzebne informacje;
- stosuje podstawową wiedzę językową w zakresie: słownictwa, składni, fleksji, słotwórstwa i fonetyki i stylistyki;
- zna podstawowe zasady interpunkcji i ortografii;
- nie popełnia błędów zakłócających komunikację językową, stara się pisać poprawnie pod względem ortograficznym i interpunkcyjnym;
- wygłasza tekst z pamięci;
- tworzy w większości spójne, na miarę swoich możliwości, wypowiedzi we wszystkich poznanych formach, w tym: rozprawkę, opowiadanie, przemówienie, zaproszenie, ogłoszenie, podanie, CV, list motywacyjny;
- krótko wypowiada się na podany temat, w tym na temat tekstów z podstawy programowej;
- wyraża własne zdanie i stara się je uzasadnić.

Ocenę dostateczną otrzymuje uczeń, który:

- określa główne cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów literackich i wskazuje je w tekście;
- świadomie posługuje się nazwami gatunków literackich, umiając wymienić ich podstawowe cechy;
- rozpoznaje w tekście literackim środki poetyckie i stara się określić ich funkcje;
- zna treść i problematykę omawianych tekstów, wypowiada się na ich temat zachowując logikę i spójność wypowiedzi;
- samodzielnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa, składni, fleksji, słotwórstwa i fonetyki i stylistyki;
- poprawnie wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty;
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję;
- pisze zgodnie z podstawowymi normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej.

Ocenę dobrą otrzymuje uczeń, który:

- nazywa cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów literackich i na tej podstawie samodzielnie klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju;
- wskazuje cechy gatunkowe utworów literackich;
- rozpoznaje w tekście literackim wszystkie poznane środki poetyckie i poprawnie określa ich funkcje;
- w swoich poprawnych językowo i komunikatywnych wypowiedziach wykorzystuje interpretację utworów literackich;
- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu;
- sprawnie stosuje wiedzę językową w zakresie: słownictwa, składni, fleksji, słotwórstwa i fonetyki i stylistyki;
- stosuje odpowiednie znaki interpunkcyjne;
- wyczerpująco wypowiada się na temat poznanych tekstów;
- tworzy poprawną wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami;
- dokonuje interpretacji głosowej wygłaszanych i czytanych tekstów.
- pisze zgodnie z normami poprawności językowej, ortograficznej i interpunkcyjnej, stara się poprawiać błędy.

Ocenę bardzo dobrą otrzymuje uczeń, który:

- zna i wskazuje wszystkie cechy charakterystyczne dla poszczególnych rodzajów i gatunków, klasyfikuje czytany utwór do odpowiedniego rodzaju i gatunku, rozpoznaje gatunki synkretyczne;
- rozpoznaje w tekście literackim środki poetyckie i właściwie określa ich funkcje;
- recytuje utwór literacki w interpretacji zgodnej z jego tematem i stylem;
- prawidłowo wyszukuje w tekście potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu; w swoich wypowiedziach poprawnie przytacza cudze wypowiedzi, stosując odpowiednie znaki interpunkcyjne;
- tworzy rozbudowaną wypowiedź na podany temat;

- tworzy wyczerpującą wypowiedź, stosując odpowiednią dla danej formy gatunkowej kompozycję oraz zasady spójności językowej między akapitami, formułuje wypowiedzi poprawne pod względem językowym, dokonuje autokorekty;
- dokonuje właściwej interpretacji głosowej czytanych i wygłaszanych tekstów
- pisze poprawnie, zauważa popełnione błędy językowe, ortograficzne i interpunkcyjne oraz dokonuje ich autokorekty.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń, który w 100 % spełnia wymagania na ocenę bardzo dobrą oraz:

- proponuje oryginalne rozwiązania,
- wypowiedzi ustne i pisemne są bezbłędne, cechują się dojrzałością myślenia,
- nie powiela cudzych poglądów, potrafi krytycznie ustosunkować się do językowej, literackiej i kulturalnej rzeczywistości,
- w wysokim stopniu opanował wiedzę i umiejętności z danego przedmiotu.